

Obsah

Poděkování	17
Předmluva	19
O autorce	22
Úvod	25

1 Sociální porozumění a spolupráce

Začínáme: Období po narození a první měsíc života	33
Rodiče: Intuitivní rodičovství	33
Malé dítě: Sociální mozek	34
Novorozenecké napodobování a zrcadlové neurony	35
Sociální interakce v prvním měsíci života	36

Posun v druhém měsíci: Rozkvět základního vztahování	38
Role rodiče	38
Různé druhy interakce a jiná raná „vytváření významu“	43
Vzrůstající sociální citlivost malého dítěte	45

Čtvrtý a pátý měsíc: Přejít do okolního světa a vztahování založené na tématech	47
--	----

Přejít od vztahování založeného na tématech ke vztahování založenému na propojenosti s jinými lidmi (devátý měsíc)	48
Vývoj vztahování založeného na propojenosti malých dětí	52
s jinými lidmi 1: Implicitní porozumění	52
Vývoj vztahování založeného na propojenosti s jinými lidmi 2:	
Role sociální interakce	55
<i>Podpora sdíleného zájmu</i>	55
<i>Koordinace činností</i>	57
<i>Sociální interakce s třemi a více osobami</i>	58
<i>Dítě se zapojuje do dění při sociální interakci</i>	59

Druhý rok života: Rozvoj „ptačí perspektivy“ a kooperační vztahování	62
Známky rozvoje „ptačí perspektivy“ a schopnost kooperačního vztahování	63
Škádlení	63
Šízení	65
Poznávání sebe sama v zrcadle	72
Oddělování „proč“ a „co“ a chápání smyslu	74
Chápání kontrastujících perspektiv	76
Role sociálních interakcí	80
Předstíraná hra a konflikty	81
Konverzace	84
Příležitosti pro spolupráci	84
Shrnutí kapitoly 1	89

2 Citová vazba

Podstata citové vazby u malých dětí	92
Znaky citové vazby	94
Různé typy citové vazby	98
Bezpečnost citové vazby	99
Nejistá citová vazba	104
Vyhybavá nejistá vazba	104
Ambivalentně-rezistentní nejistá vazba	105
Dezorganizovaná vazba	105
Pocit bezpečí dítěte a role rodičů	106
Důležitost citlivé vnímavosti k dítěti	106
Důležitost uvažování o zážitku dítěte	114
Styly výchovy spojené s jednotlivými vzorci nejisté citové vazby	120
Role povahy dítěte	121
Co ovlivňuje schopnost rodičů poskytovat citlivou péči?	121
Zázemí	121
Povaha rodiče	122
Vzorce citové vazby u rodičů	122
Obecná schopnost přizpůsobení rodiče	123

Raná citová vazba a dlouhodobý vývoj	124
Raná citová vazba a pozdější sociální vztahy	124
Raná citová vazba a pozdější problémy s chováním	125
Vliv prostředí a výchovy	125
Pomoc rodičům	126
Malé děti a výchova mimo rodinu: Péče v jeslích a její dopad	126
Přizpůsobení jeslím	127
Jak podpořit dítě v jeslích: Seznámení s prostředím	127
Adaptace na jesle: Domácí podpora	142
Vztahy dětí k opatrovníkům	143
Vztahy dětí mezi sebou	148
Vliv pobytu v jeslích na vývoj dětí	150
Citová vazba malých dětí k objektům	151
Shrnutí kapitoly 2	153

3 Seberegulace a kontrola

Základy seberegulace u malých dětí	155
Rodičovská podpora základní schopnosti seberegulace malých dětí	156
<i>Raná péče</i>	156
<i>Způsoby kontaktu tváří v tvář</i>	157
<i>„Nehybný obličej“</i>	157
<i>Normální kontakt tváří v tvář</i>	159
<i>Fyzická hra</i>	162
<i>Předstíraný zápas</i>	166
Vývoj záměrné sebekontroly malých dětí	170
Jak mohou rodiče podporovat vývoj záměrné sebekontroly dítěte	174
<i>Podpora rané soustředěné pozornosti dítěte a schopnosti předvídat události</i>	174
<i>Regulace odpovědi pomocí sociálního uvědomění a „odkazování“</i>	176
<i>Podpora příjemné společné hry a spolupráce</i>	181
<i>Logické uvažování a mluvení</i>	185

Seberegulace malých dětí při usínání	187
Faktory, jež mohou způsobovat obtíže při seberegulaci malých dětí	193
Obtíže při výchově	193
Odtahitý vzorec chování	193
Vtíravý vzorec chování	193
Úzkostný, přehnaně ochraňující vzorec chování	193
Individuální rozdíly a potenciálně zranitelné malé děti	194
Jak se vypořádat s obtížným chováním malých dětí	196
„Externalizace“ problémů (agresivní/vzteklé či vzdorovité chování)	196
„Internalizace“ problémů (všeobecná bážlivost a přehnaná plachost)	200
Shrnutí kapitoly 3	200

4 Kognitivní vývoj

Vyvíjející se mozek	203
Účinky zkušeností	204
Stavební kameny kognitivního vývoje	206
Vlastní aktivita malého dítěte a schopnost rozpoznávání	206
Jak činnost podporuje kognitivní vývoj dítěte	207
Získávání kontroly	207
Chápání fyzického světa	212
Pochopení jednání ostatních	216
Role sociálních vztahů 1: Přínos dítěte	216
První kontakty s jinými lidmi	216
Sdělování zájmů a záměrů	217
Napodobování ostatních	217
Rané napodobování	218
Vývoj napodobování	218
Využití napodobování u malých dětí	224
Role sociálních vztahů 2: Přínos rodiče	225
Intuitivní vnímavost k dítěti	225
Intuitivní vnímavost k dětem při raných interakcích	227

Intuitivní vnímavost u dětí starších tří měsíců	228
Facilitace	231
Strukturovaná rodičovská podpora	232
Hlasová a slovní podpora	238
Využití jiných zdrojů 1: Sledování televize	245
Využití jiných zdrojů 2: Prohlížení obrázkových knížek	246
Zvláštní vlastnosti obrázkových knížek pro malé děti	246
Prokázaná prospěšnost prohlížení obrázkových knížek	247
Základní vlastnosti podpory při prohlížení knížek	248
Změna vzorců v průběhu času	248
Obecná hodnota společného prohlížení knížek	258
Shrnutí kapitoly 4	261
Doporučená literatura	262
Rejstřík	283